

Nøgletal i valgkampen: Kommunernes grønne budget

Hvad viser tallene?

Nøgletal for kommunens grønne budget er opgjort som en procentdel af kommunens samlede budget brugt på service indenfor denne valgperiode. Det er en *indikator* for hvor stor andel kommunen bruger af sit budget på natur og miljø, men siger ikke noget om, hvad der konkret bruges penge på.

Hvad kan der tages bringes frem med udgangspunkt i data?:

Formålet er at skabe en debat om, hvorvidt kommunen burde afsætte mere af budgettet til natur og miljø og komme med lokale forslag til, hvad skal løses på natur og miljøområdet med en større budgetandel. Budgettet for 2026 bliver vedtaget i kommunalbestyrelsen lige nu (oktober 2025), men det nye byråd skal i løbet af 2026 diskutere budgettet for 2027 og dets fordeling. Derfor kan det være frugtbart at bringe budget-proportioner og forslag op under valgkampen:

Forslag 1: Hvor ligger din kommune sammenlignet med andre

Det er oplagt at sætte fokus på, hvor kommunen ligger sammenlignet med andre kommuner. Er nabokommuners procentandel højere, kan det bruges til at vise, at der er et lavere ambitionsniveau i egen kommune. Det kan oplagt starte en god debat om, hvor kommunalpolitikkerne kan forholde sig til, hvorfor prioriteringen af det grønne område ikke er højere, og måske føre til løfter om et højere budget. Kommunerne er hovedmyndighed på natur- og miljøområdet, og har derfor en række lovbundne opgaver der kun kan løses, hvis der er tilstrækkelige bevillinger.

Forslag 2. Konkrete budgetposter i din kommune

Nøgletallet er et overordnet mål for prioriteringen af det grønne område, men når debatten om prioriteringen skal startes er det vigtigt med et konkret udgangspunkt. Det kan være at I har oplevet at der er noget der har været særligt nødlidende på natur- og miljøområdet i jeres kommune. Eller at I har forslået konkrete ting, som I har et bud på, hvad ville koste. Disse forslag kan bringes ind i den politiske debat, hvis det kan understøttes af en pointe om, at kommunen bruger færre penge end andre kommuner på det grønne område.

Forslag 3. Strategiske satsninger kan starte i budgettet

Eftersom der årligt vedtages et budget, kan indsatser starte i det små ved at komme på budgettet: et ekstra årsværk afsættes, der bevilges midler til en undersøgelse af f.eks. omlægning af driften på kommunens arealer med henblik på biodiversitet eller kortlægning af særlige naturværdier i kommunen. Hvis dette gøres strategisk rigtigt kan der bygges videre på disse indsatser i kommende budgetter.

Er det relevant i min kommune:

Budgetandel er en strømpil for prioriteringen af det grønne område i kommunen. Hvis kommunen bruger få penge, er det derfor oplagt at rejse flaget. Særligt da kommunen er udførende hovedmyndig på natur og miljøområdet og derfor har en række lovbundne opgaver. Så sammenlignet med andre kommunale områder, er natur og miljø lige så meget en bunden opgave.

NB: Budgetposten "vandløbsvedligeholdelse" er ikke medtaget, men denne kan være meget stor. Posten er udeladt da disse udgifter fx vedrører vandløbsmodificeringer, grødeskæring mv. som i de fleste tilfælde forringer natur, og foretages bl.a. af hensyn til landbrugsdrift.

Se dokumentationsnotat for hvordan tallene er opgjort.